

Vysadenie domperidónu

Ako dlho môžem užívať domperidón?

V dobe, keď sa domperidón používal pri bábätkách (a po tom, čo sa cisaprid stiahol z trhu, sa znova používa domperidón), bolo bežné, aby ho bábätká používali niekoľko mesiacov či dokonca dlhšie. Keďže množstvo domperidónu, ktoré sa dostáva do materského mlieka, je veľmi malé, z pohľadu dieťaťa nie je žiadny problém, ak ho matka niekoľko mesiacov užíva na zvýšenie tvorby mlieka. Z našich skúseností s týmto liekom môžeme povedať, že krátkodobých vedľajších účinkov je veľmi málo a sú takmer vždy veľmi mierne. Celosvetové skúsenosti s užívaním domperidónu počas posledných troch desaťročí naznačujú, že dlhodobé vedľajšie účinky sú takisto zriedkavé. Niektoré matky na našej klinike, ktoré dojčia adoptované deti, užívali tento liek 18 mesiacov bez zjavných vedľajších účinkov. Ako sa uvádza v časti *Domperidón, začiatok užívania*, pacienti užívajúci domperidón pri problémoch so žalúdkom ho užívajú mnoho rokov. Pravdepodobne, že nebudete musieť domperidón užívať veľmi dlho, ale ak je to nevyhnutné a pomáha vám, nevysadzujte ho.

Ako dlho trvá, kým začne domperidón účinkovať?

To závisí od konkrétnej situácie. V situácii, že matka mala na začiatku dobrú tvorbu mlieka, ktorá sa ale z nejakého dôvodu znížila (napríklad matka začala užívať antikoncepciu, pozri materiál *Pomalé priberanie po počiatocnom dobrom priberaní (štrajk)*), domperidón zvýši tvorbu mlieka väčšinou veľmi rýchlo. Často si matka všimne rozdiel v priebehu jedného alebo dvoch dní (a s ňou aj jej dieťa). Ale takto to nebýva vždy, v mnohých situáciách môže trvať aj týždeň alebo viac, než matka pocíti účinok. Výnimočne sme sa stretli s prípadmi matiek, ktorým sa začína zvyšovať tvorba mlieka až po mesiaci a dlhšom čase od začiatku užívania. Preto matkám vo všeobecnosti odporúčame, aby užívali domperidón najmenej šesť týždňov, aby sa zistilo, či zabral alebo nie.

Naše skúsenosti ukazujú, že domperidón účinkuje najlepšie až po prvých pár týždňoch po pôrode (väčšinou po približne 4 týždňoch). Nebolo to dokázané, ale existujú teoretické dôvody, prečo by to tak mohlo byť. Z tohto dôvodu väčšinou čakáme, kým domperidón predpíšeme aspoň, kým bábätko nemá tri týždne, väčšinou najmä preto, že nechceme matku odradiť, ak by nezaznamenala rýchle zvýšenie tvorby mlieka. Užívať domperidón pred tretím alebo štvrtým týždňom po pôrode bábätko môže niekedy mať zmysel, pretože niekedy účinkuje od začiatku veľmi dobre.

Ako mám vedieť, ako dlho mám užívať domperidón?

Väčšinou odporučíme matke, aby ho užívala najmenej dva týždne a potom vyhodnotíme situáciu. Je niekoľko možností:

- Tvorba mlieka sa zvýšila zásadne až do bodu, keď už nehrozí dokrmovanie, alebo matka bola schopná prestať dokrmovať a dieťa dobre priberá pri výlučnom dojení.
- Tvorba mlieka sa zvýšila natoľko, že matka má pocit, že to takto postačuje. Napr. stále ešte potrebuje dokrmovať, ale dieťa sa už na prsníku nehnevá a pije spokojne.
- *Protokol pre zvýšenie príjmu materského mlieka* a užívanie domperidónu mali nedostatočný alebo žiadny účinok. Pomôcť môže ešte počkať alebo zvýšiť dávkovanie.

V prvom prípade (ale nie nevyhnutne vždy v takejto situácii) môžeme matke odporučiť začať postupne domperidón vysadzovať týmto spôsobom:

1. Keď sa cítite byť pripravená vysadiť domperidón, znížte dávku o jednu tabletku, takže namiesto deviatich tabletiiek denne budete užívať osem.
2. Počkajte 4 – 5 dní alebo aj týždeň, ak chcete. Ak nevidíte rozdiel v tvorbe mlieka, znížte dávku o ďalšiu tabletku.
3. Počkajte ďalších 4 – 5 dní. Ak nevidíte rozdiel v tvorbe mlieka, znížte dávku o ďalšiu tabletku.
4. Takto pokračujte, až kým nevysadíte aj poslednú tabletku. Ak sa neznížila tvorba mlieka alebo ak nastalo slabé zníženie tvorby, ktoré neovplyvňuje dojčenie a priberanie dieťaťa, nastalo presne to, v čo sme dúfali, a takto sa to podarí mnohým matkám.
  - Ak sa však tvorba mlieka pri vysadzovaní zníži zásadne, vráťte sa k predchádzajúcej dávke, ktorá bola účinná a neznížte dávku o žiadnu tabletku aspoň pár týždňov.
  - Ak ste veľmi odhodlaná vysadiť domperidón, po pár týždňoch s tou istou dávkou začnite vysadzovať jednu tabletku tak, ako je to uvedené v bode 1. Niektorým matkám, ktorým sa nepodarilo vysadiť domperidón tak, ako je popísané v bodoch 1–4 na prvýkrát, sa to podarí na druhý alebo tretí raz.
  - Je možné, že na udržanie tvorby mlieka musíte užívať určitú dávku. Ak budete postupovať podľa bodov 1 – 4 však, môžete sa dostať na najnižšiu účinnú dávku.

Je však možné, že po dvoch týždňoch užívania domperidónu nie ste tam, kde by ste chceli byť. V takom prípade by ste mali domperidón užívať aj naďalej. Ak sa naďalej nedarí dostať sa tam, kde by ste chceli byť, a domperidón užívate už šesť týždňov, je načase prehodnotiť situáciu. Ak dokrmujete a podarilo sa vám znížiť množstvo dokrmu zo 400 ml denne na 300 ml denne, je skutočne potrebné, aby ste užívali tento liek? Ja by som povedal áno, ale rozhodnutie je na vás. Ak máte pocit, že to je potrebné, pokračujte v užívaní domperidónu, ale pokúste sa znížiť dávkovanie na minimálne množstvo tak, aby ste zachovali tvorbu mlieka na takej úrovni ako doteraz. Ak nemáte pocit, že to stojí za to, pokúste sa znížiť dávkovanie tak, ako bolo uvedené, a ak nevidíte žiadnu zmenu, keď už neužívate žiadne tabletky, tak je to v poriadku. Ak však zaznamenáte významný rozdiel v tvorbe mlieka po tom, čo znížite dávkovanie, je možné, že domperidón účinkuje lepšie, než si myslíte (pamätajte na to, že po pár týždňoch vaše bábätko váži oveľa viac a vypije viac ako 400 ml, ktoré pilo bez domperidónu, a že teraz už na dobré priberanie potrebuje napríklad 600 ml, čo znamená, že domperidón pomáha).

Nezabúdajte: Pred tým než začnete užívať domperidón, mali by ste zlepšiť dojčenie, a to tak rýchlo, ako sa len dá. To znamená:

- Zabezpečte čo najlepšie možné prisatie. Toto samo o sebe môže spôsobiť, že dieťa bude získavať dostatok mlieka.
- Používajte stláčanie prsníka, aby ste zvýšili príjem mlieka zo strany dieťaťa.
- Dokončíte“ pitie na jednej strane pred tým, než ponúknete druhý prsník (Pozri *Protokol na zlepšenie prísunu materského mlieka*, aby ste pochopili, kedy dieťa pije na prsníku. Pomôcť pri vyhodnotení dostatočného pitia vám môžu aj tieto videá.)
- Nedočíte dieťa len z jedného prsníka, ak bábätko nezískava dostatok mlieka. Ponúknite mu druhý prsník, keď už dieťa nepije aj napriek stláčaniu.
- Striedajte prsníky, pokiaľ dieťa získava dostatočné množstvá mlieka

- Postupujte podľa *Protokolu na zlepšenie prísunu materského mlieka*.

Autor: Jack Newman, MD, FRCPC, 2017.

Tento materiál sa môže kopírovať a šíriť bez predchádzajúceho dovolenia s podmienkou, že nie je použitý v žiadnom kontexte, ktorý by porušoval Kódex WHO o marketingu náhrad materského mlieka (1981) a následných rozhodnutí World Health Assembly.